

EDINOST

Uredništvo in upravnništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglaševalcem v denar pa upravnisti. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirane pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk: Tiskarna "Edinost". Poduredništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Tržaško zaledje

Pod zaledjem kake luke razumemo ono cono, katere produkcijske sile so navezane na luko za izvoz, ki zavisi od morske trgovine. Vsako zaledje je podvrženo spremembam: zdaj se razširja, zdaj krči v primeri z razvojem morskega prometa v obliki, radi visokosti tarif za uporabo pristaniških naprav, radi drugih pristaniških pristojbin, radi tarif do morja vodečih kontinentalnih transportov, radi zvečanja ali zmanjšanja potreb in produkcijskih sil zalednih dežel. Najlažje se ugotovijo take spremembe zaledja s študijem celokupnega trgovskega obrata ene luke, gledajoč na kvote dosežene od posameznih zalednih dežel v prejšnjih letih, na količino in kakovost blaga sestavljenega predmeta prometa. Pri tem se je treba posluževati raznih morskih — tudi železniških statistik. Ko se reče, zaledje te luke tvori te in te dežele, se ne sme misliti, da se te poslužujejo za svoj izvoz in uvoz samo te ene luke. Treba je vedeti, da kaka dežela tvori zaledje ene luke le v toliko, v kolikor ji je cenejše izvažati ali uvažati preko nje in ne preko kake druge luke, četudi bližnje. Odločilen faktor je, po kateri poti pride blago najcenejše, ne najprej, na svetovni trg. Poljska na pr. se poslužuje tržaške luke samo za trgovino z deželami ob srednjem in vzhodnem Sredozemskem morju, za bolj oddaljene dežele, Daljni Vzhod, Afriko, Ameriko, pa Trst že ne pride toliko v poštev, ker Hamburg za nekatere pokrajine (Amerika in zap. Afrika) ima bolj ugodno geografsko lego, za druge pa ima prednost pred Trstom radi konkurenčnih tarif. Ker se Poljska poslužuje v neveliki meri tržaške luke, se ni rečeno, da tvori njeno trgovinsko zaledje, ampak le izjemno, kakor vse druge države (Romunija, Belgija), ki se poslužujejo ali so se slučajno posluževale te luke.

Severno-vzhodna meja Italije, še boljše geografska lega Trsta kaže, da je ta luka na skrajnem delu apeninskega polotoka. Zato ima zelo, zelo omejeno notranje zaledje, ki se ne razteza niti nad celo Julijsko Krajino. Radi tega Trst ni ustvarjen za potrebe Italije, njegova naloga je služiti tujim državam in zato tudi njegova usoda zavisi edinele od gospodarskega in industrijskega razvoja držav sestavljajočih njegovo zaledje. Ker je bil Trst pred vojno glavna luka in emporij 50 milijonske države, je bil domača luka in za zaledje je imel skoraj celo ozemlje stare monarhije. Že od časov Karla VI. in Marije Terezije naprej je Avstrija hotela narediti iz Trsta silno svetovno trgovsko luko in je podpirala njen razvoj z raznimi ukrepi, ne zamerjajoč pri tem manjših bližnjih luk, Poreča, Rovinja in Pule (bivša baza avstr. vojne mornarice), ki niso nikoli imele velike trgovinske važnosti, ampak so bolj zagotavljale dobre zveze z Dalmacijo in otoki. Zaledje, v katerem je bil pred vojno izključni gospodar Trst, so tvorile sledeče dežele: Primorsko, Kranjsko, Koroško, Štajersko, Spodnje in Gornje Avstrijsko; bolj oddaljeno zaledje pa, v katerem je delil Trst oblast s Hamburgom in drugimi nemškimi lukami, je sestajalo iz Češke, Moravske in Šlezije, iz najbolj bogatih in industrijskih kronovin bivše Avstro-Ogrske. Pod interesno sfero predvojne Trsta so spadale na severu še Galicija in del Ogrske, na zapadu pa Tirolsko, vzhodna Švica in južna Bavarska, ki so donosale Trstu letno velike tribute. Konec svetovne vojne je vzel Trstu z razsulo Avstro-Ogrske njegovo zelo obširno in bogato notranje zaledje, ki ga je spremenil v inozemsko, razdeljeno med nove neodvisne države, ki tvorijo še danes tržaško zaledje, toda ne več notranje. Krasno je bilo tržaško zaledje pred vojno: v eni državi z dvema vrstama pokrajin, na eni strani zelo bogate poljedelske, na drugi pa izotako bogate industrijske. Danes je precej državni mej, ki ločijo Trst od nasledstvenih držav, ki so tvorile pred vojno politično enoto, katera se je posluževala skoraj izključno svoje prve jadranske

luke. Nekatere dežele so se posluževale, ker jim je bilo bolj ekonomsko, edinele Trsta, druge istočasno razen Trsta še kake druge jadranske ali severne nemške luke. Tudi danes je Trst poklican zalagati skoraj isto ozemlje in po sklenitvi raznih trgovinskih pogodb med Italijo in nasledstvenimi državami lahko rečemo, da severo-zapadna Jugoslavija, Avstrija, del Ogrske in del Češke tvorijo tržaško zaledje. Češka in današnja Jugoslavija sta že pred vojno v velikanski meri prispevali k tržaški trgovini. Tirolsko in Vorarlberg, kakor sem že rekel, spadata danes k zaledju Benetk. Razkosanje predvojne tržaškega zaledja v več nasledstvenih držav je takoj po vojni popolnoma prekinilo tržaško trgovinsko orijentacijo, pozneje se je polagoma dosti popravilo po totem državnih ukrepov in pogodb. Na zelo spreten način in samo po zaslugi diplomacije ima Trst skoraj kar pred vojno, toda dolgo ne bo šlo tako naprej, spremembe v zaledju ne izostanejo. Mestni morski krogovi to vedo in zato se bo skušala obdržati vsaj glavna klijentela: Avstrija in Čehoslovaška. Jugoslavija in Ogrska bosta krenili skupno in lastno pot na Dalmacijo in po Donavi. Zemljepisna lega Trsta je ugodna, leži v najsevernejšem delu Jadrana, na križišču trg. stikov med Srednjo Evropo, Balkanom in bližnjim Levantom in za Srednjo Evropo najbližji Sueskemu prekopu. Že pred vojno pa ni bil Trst v stanju držati v svojih rokah vse trgovine zaledja, danes je še slabše, ker so poleg naravnih ovir in nemške konkurence stopile še politične ovire.

Na tržaški promet vplivajo neugodno kraška planota in Alpe, ki tečejo bolj na severu v smeri ZV, tako da železnice, ki gredo v severne pokrajine, morajo delati velike strmine, delati velike ovinkine in iti skozi mnogo predorov. Zgradištev železnice preko takega ozemlja je združena z velikanskimi tehničnimi težkočami in finančnimi žrtvami, kar pride vse v poštev pri določanju tarif. In zato so te visoke. Politika nizkih železniških tarif, ki jo je vodila pred vojno in jo vodi tudi danes Nemčija, je dobro izrabila te okolnosti in Trst se kljub jadranski tarifi ni mogel uspešno boriti proti nemški konkurenci in je bil prisiljen mirno gledati nemško penetracijo v njegovo zaledje. Tudi pomanjkanje plovilnih rek in kanalov, ki bi vezali Trst z zaledjem in prodirali daleč v notranjost kontinenta in uspešno konkurirali železnicam in ki so zelo pripravi za prevažanje velikih mas, predstavljajočih majhno vrednost in zato težko prenašajočih žel. tarife, koristi severnim nemškim lukam, ki so zvezane potem skoraj do izvirov plovilnih rek z industrijskimi centri Sred. Evrope. Trst nima rek, ne kanalov zato pridejo v poštev edino železnice; voznih cest se je posluževala tržaška trgovina, takoj po vojni, ko mednarodni železniški promet še ni bil urejen in so številni kamijoni prevažali daleč v notranjost velike mase vsakovrstnega blaga. Donec. (Konec jutri).

De Pinedov polet

Pot iz Port au Prince proti Havani

POINT A PITRE, 27. (Izv.) Polkovnik De Pinedo je odletel danes ob 6.20 jutraj proti prestolici otoka Haiti Port au Prince. Razdalja med prvimi in drugim mestom znaša 700 milj.

SAN JUAN, 28. (Izv.) Včeraj popoldne je prispel De Pinedo v Port au Prince, kjer mu je priredila italijanska kolonija priredil sprejem. Danes ob 6.30 jutraj je polkovnik nadaljeval svojo pot proti Havani, kamor je prispel po vsej verjetnosti danes ob 14. uri.

Sportna bolezen

PARIZ, 28. (Izv.) V nogometni tekmi za francosko prvenstvo je bil nogometni klub iz Montpelierja poražen od nekega kluba iz Narboma. Igralca Wieserja je spravil poraz v tako žalost, da se je po svojem povratku na dom zaprl v svojo sobo ter si poglaval glavo v usta. Njegov polžaj je zelo opasen in se zelo dvomi, da ga bo mogoče rešiti.

Otvoritev zasedanja visoke zbornice

Proračunski spomina trinajstih umirlih senatorjev

RIM, 28. (Izv.) Danes ob 16. uri je bilo otvoreno pomladansko zasedanje visoke zbornice. Tako po otvoritvi prve seje se dviga predsednik on. Tittoni s svojega sedišča in za njim se dvigajo vsi navzoči ministri in senatorji. Predsednik on. Tittoni proslavlja namreč spomin nič manj nego trinajstih senatorjev, ki so umrli v razdobju med poslednjim in sedanjim zasedanjem visoke zbornice. V imenu vlade se pridružuje predsedniku v izrazih sožalja za umrliimi senatorji minister on. Federzoni. Po zbiranju raznih komistij odobri senat brez sleherne razprave še razne zakonske načrte, nakar zaključi predsednik ob 16.30 prvo sejo visoke zbornice. Prihodnja seja senata se bo vršila jutri ob 16. uri.

Nadaljnje delo poslanske zbornice

Razprava o proračunu zunanje-ga ministrstva se bo pričela v sredo

RIM, 28. (Izv.) Jutri bosta potekala zasedala oba zakonodajna zbora. Poslanska zbornica bo razpravljala jutri po odobritvi raznih zakonskih načrtov o proračunu ministrstva za zunanje zadeve. Ker so prijavljeni samo štiri govorniki bo zaključena razprava že jutri z govorom državnega podtajnika on. Balba. V sredo bo pričela poslanska zbornica z razpravo o proračunu ministrstva za zunanje zadeve, ki bo zavzela po vsej verjetnosti sredo, četrtek in petek. Razpravo bo zaključil z ekspozicijem, ki bo najbrž samo upravne narave državni podtajnik on. Grandi. V soboto pa bo zbornica pričela in po vsej verjetnosti tudi zaključila razpravo o proračunu prometnega ministrstva, nakar odide na veličnočne počitnice.

Proslava obletnice fašjev

Ceremonije fašistovskega nabora potekle v redu

RIM, 28. (Izv.) Tiskovni urad predsednika vlade sporoča: «Ceremonije fašistovskega nabora v letu V, ki se je vršila včeraj na povelje vodje v vseh glavnih mestih pokrajin in ki je bila najlepša in najbolj značilna spominska slavnost ustanovitve fašjev, je doprinesla nov dokaz o vedno bolj globokem in zavodnem soglasju italijanskega ljudstva z režimom. Ta proslava, ki je prinesla stranki in milici 80.000 mladeničev, se je izvršila povsod ob največji udeležbi prebivalstva. Niti najmanjši incident ni motil popolnega reda, v katerem se je vršila ceremonija po vsej Italiji. Predsednik vlade je izrazil svoje zadovoljstvo vsem prefektom krajevstva, generalnemu tajniku stranke in generalnemu tajniku organizacije «Baililla».

Zadovoljstvo on. Mussolinija

RIM, 28. (Izv.) Danes zjutraj je imel predsednik vlade razgovor z generalnim tajnikom stranke. Tekom razgovora je naročil predsednik vlade tajniku stranke, naj tolmači vsem pokrajinskim zvezam njegovo veliko zadovoljstvo nad obudovanjem vrednim potekom včerajšnje proslave. V najkrajšem času bo izšel «Il Foglio d'Ordini», ki bo poleg drugega vseboval tudi pohvalo on. Mussolinija in strankinega vodstva, da je fašistovski nabor tako lepo uspel.

Naknadna izmenjava denarja na Reki

RIM, 28. (Izv.) Ravnateljstva reških bančnih zavodov in reških podružnic inozemskih bančnih zavodov so poslala ministrskemu predsedniku brzojavko, v kateri se mu zahvaljujejo za naknadno zamenjavo denarja, kar bo v veliko korist reškega gospodarstva. Pod brzojavko so podpisani ravnatelji reških bank in podružnic.

Štiri smrtne obsedbe

RIM, 28. (Izv.) Listu «Il Giornale d'Italia» poročajo iz Bengasija, da so dosegle italijanske čete na jugu nove uspehe proti vstajem. V Cirene je zasedal v

teh dneh posebni tribunal, ki je obsodil štiri domačine na smrt na večalih, ki je bila takoj izvršena. Obešenci so bili obojeni na smrt radi podpiranja vstajev, vohunstva in soudeležbe pri vstajah.

Ustava dela

Zbiranje potrebnega gradiva

RIM, 28. (Izv.) Kakor poroča agencija «La Recentissima» zbira državni podtajnik on. Bottai potrebno gradivo za spomenico, katero bo predložil predsedniku vlade v svrhu sestave ustave dela. V spomenici bodo upoštevani odgovori, katere so doposlale posamezne konfederacije na to-zadevna vprašanja. Ti odgovori se delijo v dva dela. V prvem delu se povdarja važnost ustave dela, potrebo solidarnosti vseh produktivnih sil v državi in podreditve vseh osebnih interesov višjim interesom domovine. V drugem delu so pojasnjena stališča posameznih konfederacij napram stavljenim vprašanjem in povdarjene želje raznih organizacij z ozirom na delavsko zakonodajo.

Bivši minister grof Sforza

odpotoval na Kitajsko kot poročevalec francoskega lista

MARSEILLE, 28. (Izv.) Tukaj se je vkrcal, namenjen na daljnji vzhod, bivši zunanji minister in italijanski poslanik v Parizu grof Sforza. Grof Sforza odhaja na Kitajsko kot poročevalec francoskega lista «Journal des Debats». Grof Sforza je bil namreč tekom svoje diplomatične kariere več let v službi pri italijanskem poslanstvu v Pekingju.

Samomor vojaka iz Trsta

BENETKE, 28. (Izv.) Danes, kmalu po pol dnevu, se je ustrlil v hotelu «Universo» 22-letni vojak 9. pešpolka Anton Bisiach rodom iz Trsta. Pred svojo smrtjo je odposlal Bisiach svoji materi brzojavko, da naj pride takoj v Benetke, češ da je težko bolan. Na naslov ravnatelja hotela pa je zapustil pismo, v katerem mu javlja, da bo njegova mati poravnala njegove stroške.

Albanski spor

Rimski list o stališču Italije

RIM, 28. (Izv.) Rimski listi prinašajo tudi danes o italijansko-jugoslovenskem sporu samo kratka inozemska poročila. Edinole «Il Giornale d'Italia» prinaša pred temi poročili sledečo kratko noto pod naslovom «Italijanski vidiki»: «Pričakuje se zaključek razgovorov zunanjih ministrstev o predlogu mednarodne preiskave v jugoslovensko-albanskem slučaju. Iz vesti, katere posnemamo danes iz bolj zanesljivih virov bi sledilo, da zaključek razgovorov še ni tako blizu in da naletava misel o preiskavi med evropskimi ministri na vedno bolj naraščajoče težkoče radi njene izvedbe. V Beogradu, odkoder je prišel predlog, pa se menda že opazajo obočavanja in nasprotstva nekaterih pol. krogov. Medtem čas beži in z njim izginjajo tudi konkretni dokazi na meji, ki bi morali služiti za podlogo mednarodne preiskave.

Kar se Italije tiče, ponavljamo, da je sprejela tudi Italija predlog preiskave in da se mu ni uprla in se mu niti ne upira, kakor so namigovali nekateri časopisi onstran Alp. Italija stavi samo dva pogoja. Prvi pogoj je, da je treba delati hitro in postopati resno. Vsa dosedanja zavlačevanja že razveljavljajo ta bistveni pogoj. Drugi pogoj je, da se preiskava izvrši brez izjeme v vseh krajih in o celi vrsti dejstev, ki so navedena v italijanski ovadbi, in se ne omeji, kakor bi hoteli nekateri, samo na del teh dejstev in samo na topografsko cono jugoslovensko-albanske meje. Preiskava mora biti torej popolna in izčrpna, a ne delna in taka, da bi zamogla nuditi lahko priliko za beg in skirvanje.

Aretacije komunistov na Poljskem

VARSAVA, 27. V petek in soboto je poljska policija vpriporila velik lov na komuniste. Policija je izsledila dve tajni tiskarni, kjer so se tiskali lepaki in druga komunistična propagandna literatura. Aretiranih je bilo baje izredno veliko število

oseb, moških in ženskih iz vseh slojev ter nekaj gimnazijskih profesorjev.

Živahno delovanje narodne skupščine

Trije proračuni odobreni

BEOGRAD, 28. (Izv.) Včeraj je narodna skupščina razpravljala o proračunu ministrstva za šume in rudnike. Minister Krsta Miletić je podal ekspozice, v katerem je navajal statistične podatke o stanju rudnikov in o produkcijskih razmerah. V državnem režiji je 14 premogovnikov, 2 železokopa, 1 solarna, 1 železarna in 2 manjša rudnika. Država producira 35% celokupnega domačega premoga.

Proračun ministrstva za šume in rudnike je vladna večina sprejela ob 20. uri.

Takoj nato je pričela debata o proračunu ministrstva za socialno politiko. Minister dr. Gosar je naglašal v svojih izjavah, da se je gospodarsko stanje de-lavcev tekom zadnjih let precej izboljšalo in da so življenske potrebe pocenile ter v skladu z njimi znižale tudi mezde za 10 do 15 odst. Včerajšnja seja je bila zaključena ob 21.30.

Danes je narodna skupščina razpravljala o proračunu ministrstva za socialno politiko nadaljevala ter je bil proračun sprejet ob 14.30.

Takoj nato se je začela razprava o proračunu ministrstva za agrarno reformo. Minister Simonović je v svojem ekspoziciji naglašal, da je njegov resort večinoma že končal svojo nalogo in da bo vsled tega ministrstvo ukinjeno. Navajal je dosedanje rezultate agrarne reforme ter naglašal, da je bilo dosedaj 555 tisoč katastralnih jutrov zemlje razdeljenih. Proračun ministrstva za agrarno reformo je bil sprejet ob 21. uri z glasovi vladne večine. Prihodnja seja se bo pričela jutri dopoldne ob 9. uri ter bo trajala neprekinjeno do 21. ure.

Rusija in Poljska

Pred obnovitvijo pogajanj med obema državama

VARSAVA, 28. Moskovski listi so te dni prinesli vest, da bo poljski zunanji minister Zaleski v najkrajšem času obiskal Moskvo. V tukajšnjih političnih krogih izjavljajo, da je ta vest še preuranjena in da datum potovanja Zaleskega v Moskvo še ni določen. Vsekakor pa je gotovo, da bo Zaleski še letos vrnil obisk, ki ga je Čičerin lani napravil v Varšavi.

V tem tednu se bodo spet pričela pogajanja za sklenitev garancijske pogodbe med obema državama. Dosedanja pogajanja so bila brez uspeha, ker se je Poljska branila skleniti posebno pogodbo ter je hotela, da bi se pogodba sklenila med Rusijo, na eni strani, ter med vsemi baltskimi državami, na drugi. Poljska je sedaj popustila, ker ji drugače pač ni preostalo po zadnjih pogajanjih med Rusijo in Lotvinsko. Pogajanja pa po vsej verjetnosti ne bodo gladko potekala, ker si Poljska sedaj prizadeva pripraviti Rusijo do tega, da bi se odpovedala Besarabiji. To radi Rumunske, ki je zaveznica Poljske.

Kitajsko nacionalistično gibanje

Kantonci se pripravljajo na pohod proti Pekingju

SANGHAI, 28. General Čang-Kaj-Sek, vrhovni poveljnik kitajske nacionalistične vojske, je obrazložil poročevalcu agencije «United Press» svoj načrt za nadaljnji pohod proti severu. Kantonci hočejo prodreti do Pekinga, strmoglaviti tam severno vlado ter ugotoviti nacionalistični režim na vsem Kitajskem.

«Načrt za razširjenje našega revolucionarnega in kazenskega pohoda na severno stran Jang-tse-kianga, je izjavil Čang-Kaj-Sek, ni še popolnoma dozorel. Proučujemo ga sedaj v vseh podrobnostih in izvajati ga bomo pričeli, ko se nam bo zdelo primerno. En del načrta se pa že izvršuje, kajti nacionalistične čete izkoriščajo sedaj uspehe, ki so jih te dni dosegle proti Čang-Tso-Linu v So-Khovu ter v severnem Kjang-Suju. Kmalu bom izdal ukaz za mo-

bilizacijo. Naš pohod proti severu se bo, vsaj v začetku, držal treh smeri: ob morju ter preko pokrajine Santung, ob železniški progi Nanking-Peking in, tretja pot, preko pokrajine Onan. General Feng razpolaga z vojsko, ki šteje 200.000 mož. Nam se prav nič ne mudi zasedati Peking; svoje zmage ne bomo kompromitirali s prenapetimi okupacijo severnega glavnega mesta. Pripravili bomo prej vse, kar je potrebno, in bomo skrbeli tudi za vzpostavitev miru in moralne edinstvenosti na Kitajskem.

«Kar se dogodkov v Nankingu tiče, je najbrž nekaj resnice na izjavah, ki so jih podali begunci. Vsekakor smo odredili natančno preiskavo glede vsega, kar se je zgodilo v tem mestu po umiku severnih čet. Pozabiti pa se ne sme, da preživlja Kitajska dobo revolucije ter da uporabljajo naši sovražniki vsakršna sredstva, da nas obrekujejo in sejejo v inozemstvu sovraštvo proti nam. Nastopali smo zmerom z vso energijo proti manifestacijam na škodo tujcev in vsi moji podrejeni častniki so dobili in dobivajo stroga navodila za obrambo življenja in imetja tujcev, ne glede na njihovo narodnost. Ker hočemo vzpostaviti mir in red, se Sanghaja nismo poistili s silo in o pravnem položaju inozemskih koncesij bomo razpravljali diplomatskim putem. Brzojavil sem zunanjemu ministru Čenu ter ga prosil, naj bi čim prej prišel v Sanghaj, da se to vprašanje uredi. Ko bo minister prišel semkaj, bo takoj stopil v stike z zastopniki inozemskih vlad.

«Jaz sem vojščak ter se z diplomacijo ne pečam, je nadaljeval kantonski generalissimus, vendar pa podpiram politiko naše vlade z vsemi sredstvi, ki so meni na razpolago. Panika, ki se je polastila tujcev, je po mojem mnenju popolnoma neupravičena. Mi smo ljudje, ki iščejo miru; in zato resnično obžalujemo vojne priprave tujih držav proti nam. Te priprave so nepotrebne, kajti mi smo gotovi, da smo v stanju za lastnimi sredstvi obvladati vsako protitujsko demonstracijo. Naši vojski nočejo priznati tujcem nobenega zla in mojim poveljem se takoj pokorijo. — Govorice o razkolu v nacionalističnih vrstah so strahovito pretirane. Vsakdo ima pravico povedati svoje mnenje; tudi taki, ki se z delovanjem voditeljev ne strinjajo v vseh točkah. Tu pa še ni mogoče govoriti o kakem razkolu. Dejstvo je, da vsi nacionalisti odkritosrčno podpirajo revolucijo in stremenje po združitvi Kitajske».

Kantonci zunanji minister prispel v Sanghaj

SANGHAI, 28. Čen, zunanji minister nacionalistične kantonske vlade, je prispel semkaj že v oboto.

Drobne vesti

Zdrava vas.

V vasi Goldswil pri Ringgenbergu v Švici žive zelo stari ljudje. Tako šteje ta občina poleg drugih priletnih oseb med svoje občinarje tudi brate Frutiger, ki imajo skupno 497 let. Izmed petih bratov ima najstarejši 91 let, drugi pa 89, 85, 82 in 80 let, sestra jih šteje 70. Dva brata Frutiger živita v Ameriki in najmlajši med njima je obiskal lansko leto svoje v Švici živeče brate in se vrnil kljub 80. letom zopet v Ameriko.

Ford je začel stiskati.

Ni dolgo od tega, ko je objavila «Edinost» imena najbogatejših ljudi na svetu. Med temi je na prvem mestu Ford, znani tovarnar avtomobilov v Detroitu (Zed. države). Na njegovem zemljišču je imelo neko žogarsko društvo svoje igrišče v namenu. Član tega društva je bil tudi Ford, ki precej strastno igra igro golf. Društvo je imelo v svoji službi dobrega in izvežbanega učitelja, Daveya Robertsona. Na koncu najemne dobe se je izkazalo, da ima društvo precejšen primanjkljaj, ker je imel Robertson pač lepo plačo. A Ford, kot najbogatejši človek na svetu in celo v Ameriki, ni segel v žep in pokril primanjkljaj, marveč je odslavlil drugega učitelja, najel mnogo manj drago moč, tako da je s prihranki pri plači učitelja pokril primanjkljaj v tekočem letu. Če bi mi vsi tako delali, bi gotovo imeli več kot pa imamo.

Prebivalstvo Reke

Ker je bila Reka priklopljena k Italiji šele 22. februarja 1924, se ni moglo naravno zanjo vršiti ljudsko štetje 31. decembra 1921. kakor v ostalih občinah Italije. Radi tega je ministrstvo za nacionalno ekonomijo s pismom od 20. decembra 1924. pooblastilo prefekta reške pokrajine, naj zbira potrebne podatke za občino Reka.

Sedaj je osrednji statistični urad, ki je podrejen ministrskemu predsedstvu, objavil rezultate tega štetja v posebni knjižici »Prebivalstvo občine Reka 1. januarja 1925.« Podatki so v glavnem zbrani po istih kriterijih kakor za ljudsko štetje koncem 1. 1921. Zato tvorijo v resnici pravo dopolnilo k znani knjižici o ljudskem štetju v Julijski Krajini, ki je izšla lani.

Ker smo tudi mi v več člankih že lani in tudi letos objavili podatke po tej knjižici, je povsem upravičeno, da podamo čitateljem tudi podatke za Reko.

Seveda se ne smejo ti podatki brez drugega primerjati s podatki o ljudskem štetju 1. 1921, kajti med prvimi in drugimi je doba celih štirih let; še manj pa je to mogoče glede onih podatkov, ki nas najbolj zanimajo, namreč glede narodnosti ali če hočemo glede »občevalnega« jezika, ker so ti podatki zbrani z decela različnega stališča, kakor homo v naslednjem se vidi.

Površje reške občine se ceni na 17,5 km², je torej za 3,5 km² manjše kakor nekdanji »corpus separatum«.

Celotno število prebivalcev je znašalo 1. januarja 1925. 45.857, in sicer 21.541 moških in 24.316 žensk. Od prejšnjega prebivalstva so bile priklopljene Jugoslavci 933 osebe (211 hiš). Toda ne glede na to izgubo je število prebivalcev veliko manjše kakor 31. decembra 1910., ki je znašalo 49.806.

Od celotnega prebivalstva je bilo v starosti nad 10 let 38.755 oseb (17.917 moških in 20.778 žensk).

Od teh se jih je pečalo: S poljedelstvom 222, ali 6‰; z industrijo 10.259 ali 26‰; kot gospodarji ali ravnatelji 109 ali 3‰;

kot uradniki 544 ali 14‰; kot samostojni obrtniki 780 ali 20‰;

kot plačani delavci in vajenci 8816 ali 228‰; s trgovino 3735 ali 9‰;

kot gospodarji ali ravnatelji 1651 ali 4‰;

kot uradniki 1714 ali 43‰; kot nastavljeni 370 ali 9‰;

z javno in zasebno upravo 3159 ali 81‰;

s kultom, prostimi poklici in obrtni 1015 ali 26‰;

s hišno službo 1500 ali 39‰; posvetnikov in premožnikov je bilo 193 ali 5‰;

zasebnikov, upokojencev, dijakov itd. 18.672 ali 482‰.

Skupno 38.755 ali 1000‰.

Zanimivi so podatki glede državljanstva in »občevalnega« jezika. Te podatke je reška občina šele naknadno in sicer kakor pravi knjižica, direktno nabrala.

Po državljanstvu je bilo: Italijanov 32.415

Jugoslovenov 10.353

Madžarov 1.397

Nemcev (iz Avstrije in Nemčije) 655

Cehov 591

Romunov 148

Poljakov 104

Druge narodnosti 194

Vkupno 45.857

Italijanskega jezika se jih je posluževalo 36.251

italijanskega ter hrvatskega ali slov. jezika 6.644

italijanskega ter nemškega ali madžar. jezika 2.195

samo tujega (!) jezika 767

Vkupno 46.264 ali 100%

Ob koncu pravi knjižica, da bi bilo zanimivo klasificirati prebivalstvo različne narodnosti tudi po poklicu. Ker tega ni bilo mogoče storiti na podlagi razpoložljivega materiala, so izkušali to vsaj s tem nadomestiti, da so sestavili tako preglednico po poklicu in po rojstni

državi za prebivalce v starosti nad 10 let.

Iz te preglednice izhaja, kakor ugotavljamo že knjižica sama, da razmeroma prevladujejo trgovci med Madžari, gospodarji in uradniki industrijskih podjetij ter obrtniki med Nemci, plačani delavci in hišni uslužbenci med Jugoslovenci.

Radi zanimivosti naj sledi ta preglednica v večjem izveščku. Poljedelci: 41 Jugoslovenov, 2 Nemca, 2 Madžara, 14 drugih; Industrijalci: 1484 J, 100 N, 163 M, 122 dr.;

gospodarji: 15 J, 8 N, 4 M, 12 dr. uradniki: 72 J, 8 N, 19 M, 10 dr.; obrtniki: 148 J, 23 N, 35 M, 18 drugih;

delavci 1249 J, 61 N, 105 M, 82 drugih; Trgovci: 675 J, 85 N, 165 M 132 drugih;

gospodarji: 343 J, 33 N, 70 M, 64 drugih;

uradniki: 235 J, 46 N, 85 M, 56 drugih;

nastavljenici 97 J, 6 N, 10 M, 7 drugih.

Zaposleni pri javni in zasebni upravi: 266 J, 14 N, 37 M, 38 drugih;

pri kultu, prostih poklicih in obrtnih: 173 J, 32 N, 47 M, 41 dr.

Hišni uslužbenci 731 J, 52 N, 52 M, 19 dr.

Posvetniki, premožniki: 46 J, 6 N, 6 M, 12 dr.

Zasebniki, upokojenci, dijaki itd.: 3462 J, 263 N, 471 M, 364 drugih.

Vkupno: 6758 Jugoslovenov, 559 Nemcev, 943 Madžarov in 740 drugih.

*) Od teh 714 žensk.

gospodarji: 343 J, 33 N, 70 M, 64 drugih;

uradniki: 235 J, 46 N, 85 M, 56 drugih;

nastavljenici 97 J, 6 N, 10 M, 7 drugih.

Zaposleni pri javni in zasebni upravi: 266 J, 14 N, 37 M, 38 drugih;

pri kultu, prostih poklicih in obrtnih: 173 J, 32 N, 47 M, 41 dr.

Hišni uslužbenci 731 J, 52 N, 52 M, 19 dr.

Posvetniki, premožniki: 46 J, 6 N, 6 M, 12 dr.

Zasebniki, upokojenci, dijaki itd.: 3462 J, 263 N, 471 M, 364 drugih.

Vkupno: 6758 Jugoslovenov, 559 Nemcev, 943 Madžarov in 740 drugih.

*) Od teh 714 žensk.

gospodarji: 343 J, 33 N, 70 M, 64 drugih;

uradniki: 235 J, 46 N, 85 M, 56 drugih;

nastavljenici 97 J, 6 N, 10 M, 7 drugih.

Zaposleni pri javni in zasebni upravi: 266 J, 14 N, 37 M, 38 drugih;

pri kultu, prostih poklicih in obrtnih: 173 J, 32 N, 47 M, 41 dr.

Hišni uslužbenci 731 J, 52 N, 52 M, 19 dr.

Posvetniki, premožniki: 46 J, 6 N, 6 M, 12 dr.

Zasebniki, upokojenci, dijaki itd.: 3462 J, 263 N, 471 M, 364 drugih.

Vkupno: 6758 Jugoslovenov, 559 Nemcev, 943 Madžarov in 740 drugih.

*) Od teh 714 žensk.

gospodarji: 343 J, 33 N, 70 M, 64 drugih;

uradniki: 235 J, 46 N, 85 M, 56 drugih;

nastavljenici 97 J, 6 N, 10 M, 7 drugih.

Zaposleni pri javni in zasebni upravi: 266 J, 14 N, 37 M, 38 drugih;

pri kultu, prostih poklicih in obrtnih: 173 J, 32 N, 47 M, 41 dr.

Hišni uslužbenci 731 J, 52 N, 52 M, 19 dr.

Posvetniki, premožniki: 46 J, 6 N, 6 M, 12 dr.

Zasebniki, upokojenci, dijaki itd.: 3462 J, 263 N, 471 M, 364 drugih.

Vkupno: 6758 Jugoslovenov, 559 Nemcev, 943 Madžarov in 740 drugih.

*) Od teh 714 žensk.

gospodarji: 343 J, 33 N, 70 M, 64 drugih;

uradniki: 235 J, 46 N, 85 M, 56 drugih;

nastavljenici 97 J, 6 N, 10 M, 7 drugih.

Zaposleni pri javni in zasebni upravi: 266 J, 14 N, 37 M, 38 drugih;

pri kultu, prostih poklicih in obrtnih: 173 J, 32 N, 47 M, 41 dr.

Hišni uslužbenci 731 J, 52 N, 52 M, 19 dr.

Posvetniki, premožniki: 46 J, 6 N, 6 M, 12 dr.

Zasebniki, upokojenci, dijaki itd.: 3462 J, 263 N, 471 M, 364 drugih.

Vkupno: 6758 Jugoslovenov, 559 Nemcev, 943 Madžarov in 740 drugih.

*) Od teh 714 žensk.

gospodarji: 343 J, 33 N, 70 M, 64 drugih;

uradniki: 235 J, 46 N, 85 M, 56 drugih;

nastavljenici 97 J, 6 N, 10 M, 7 drugih.

Zaposleni pri javni in zasebni upravi: 266 J, 14 N, 37 M, 38 drugih;

pri kultu, prostih poklicih in obrtnih: 173 J, 32 N, 47 M, 41 dr.

Hišni uslužbenci 731 J, 52 N, 52 M, 19 dr.

Posvetniki, premožniki: 46 J, 6 N, 6 M, 12 dr.

Zasebniki, upokojenci, dijaki itd.: 3462 J, 263 N, 471 M, 364 drugih.

Vkupno: 6758 Jugoslovenov, 559 Nemcev, 943 Madžarov in 740 drugih.

*) Od teh 714 žensk.

DNEVNE VESTI

Proslava obletnice fašjev

V nedeljo se je vršila napovedana oficijelna proslava obletnice ustanovitve fašjev in fašistske stranke. Svečanosti so trajale ves dan in so se vršile deloma na prostem (trg Unità) deloma v prostorih fašistske stranke (Sala Littorio).

Predpoldne ob 9.15 se je začela na trgu Unità parada milicije, avangardistov, balile in pikolih italijan. Zbranih je bilo 1400 miličnikov 58. legije, od katerih 500 novih, ki so jim bile izročene puške, 1300 avangardistov, 1500 balil in 600 pikolih italijan. Ob prisotnosti civilnih in vojaških oblastev je pregledal in moči posl. Barduzzi. Med svečanostmi, ki so se vršile na trgu, naj omenimo izročitev fašistske izkaznice generalu Monesi, poveljniku VI. cone milice.

Ob 11. uri se je vršilo slovesno ustoličenje novega tajnika pokrajinske fašistske zveze inž. Cobola. ki pride na mesto polsanc Barduzzi, kateri odhaja, kot je znano, v Marseille za generalnega konsula. Ta svečanost je bila obenem tudi poslovitev posl. Barduzzi in ob tej priliki mu je bila izročena izkaznica tržaške fašistske zveze. Po prisegi posl. Barduzzi je sledila prisega fašistov. General Monesi je nato sporočil, da so sprejeti v milico v činu senjorjev novi tajnik inž. Cobol, Anselmo Guerrieri Gonzaga, prof. Ceccanich, odv. Paolo Cuzzi, kom. Vittorio Fresco, odv. Piero Pieri, vsi člani fašistskega direktorija.

Popoldne ob 15. se je začela prireditve naraščanja v dvorani »Ginnastica« in ob 17. uri se je vršila v dvorani Dante izročitev častnih izkaznic ženskega fašja.

Vsa proslava obletnice fašjev se je izvršila mirno in brez najmanjšega incidenta.

Trgovinske kavelje

Kr. prefektura sporoča prizadežitve: Podjetja in osebe, ki so nehale trgovati ter prosijo za odzvozne položene kavelje, morajo priložiti prošnji potrdilo trgovinske in obrtno zbornice, iz katerega je razvidno, da je prosilec naznanil zbornici prenehanje trgovanja v smislu čl. 64. kr. odloka zakona od 8. maja 1924, št. 750 in čl. 86. pravilnika, ki je bil odobren s kr. odlokom od 4. januarja 1925, št. 29.

Namesto tega potrdila pa se lahko priloži potrdilo o sprejemu odpovedi trgovanja, ki ga je dala trgovinska in obrtna zbornica. Zadržuje tudi izjava omenjene zbornice na prošnji sami, iz katere je razvidno, da je prosilec vložil napoved prenehanja trgovine. Ta izjava je prosta kolk.

Zamude v podeljevanju začasnih pokojnic

Predsedništvo Društva državnih upokojencev za Julijsko Krajino sporoča: Pozivajo se vsi člani, ki so stopili v pokop 1. julija 1926. in ki kljub jasnim določbam čl. 2. kr. odloka zakona od 14. maja 1925, št. 666 še danes niso dobili začasnih pokojnic, da pridejo ob uradni urah v sedež društva (Via della Zonta, št. 7/1).

Sporočila se dalje, da se dobijo izkaznice za blago iz »Provvisore« pri tujakih zakladnih sekcijah (sezioni del Tesoro), ul. Geppa št. 3., proti pisni prošnji, ki naj se napravi na prostem papirju in v njej navede število družinskih članov.

Pagella scolastica

Imam štiri šolske otroke in težko sem odrinil 20 lir za sprječevala, a naj bo v božjem imenu! Deževalo je, mlajša dva nimata dežnikov, učitelj je prepovedal sprječevala upogniti, kar je radi oblike in kakovosti papirja popolnoma upravičeno, in posledica temu je, da sta mi prinesla domov taka sprječevala, da ju bo treba menjati in

bom moral zopet odšteti 10 lir. Nikakor mi ne pride na misel kritkovati novo odredbo, a priznati mora vsak, da je sedanja oblika sprječevala skrajno nepravilna. Ako ga upognem, je definitivno pokvarjeno, ako ga pa pustim takšnega, kakršno je, namreč 27x20 cm t. j. mnogo večje nego so šolske in običajne druge knjige, ga ne morem ne spraviti, ne nositi s seboj in tudi ako ga moram poslati po pošti, imam s tem razne neprilike. Ako že sedanji format odgovarja predpisom, naj že bo, toda zakaj ni na tanjšem papirju, da ga lahko upognem? Ako pa kakovost papirja (lepenka, karton odgovarja predpisanim zahtevam, morala bi biti vsaj oblika manjša, morda tolikšna, kakršne so osebne izkaznice, ali tudi nekoliko večje, vendar tešna, da sprječevalo lahko shranim, ga lahko nesem s seboj in ga lahko pošljem po pošti. Tudi so sedanja sprječevala jako pomanjkljiva za popolno dognanje otrokove identitete. Pričakovati je torej, da merodajni faktorji uvidijo pomanjkljivosti oblike sedanjih sprječeval in jih, če prej ne, vsaj z drugim letom nadomestijo z drugimi, praktičnejšimi.

Srbska pesnica

Jela Spiridonović-Savić

Pod tem naslovom je objavila revija »La Coscienza Italiana« (Trst, Via C. Donadoni 2) lepo študijo o imenovani srbski pesnici, ki je soproga tukanjskega jugoslovanskega generalnega konzula g. Vladislava Savića. Gospa Savić je živela v Trstu tri leta še pred vojno kot gojenka zavoda Notre Dame de Sion. Malo pred vojno je zapustila Trst, a se je lanske leto zopet vrnila, ko je postal njen soprog generalni konsul v Trstu. Prej je živela več časa na Dunaju, v Münchenu, Parizu, Londonu in New Yorku.

Prof. Urbanaz-Urbani, ki je pisec te študije, podaja v njej kratko, toda vsestransko sliko pisateljice in pesnice. V naslednjem pomembnem glavnem misli za naše čitatelje, da se seznanimo s književno podobo odlične umetnice, ki živi tu v Trstu med nami.

Gospa Jela Savić je bila obenem z Jovanom Dučićem, Brankom Lazarevićem, Bogdanom Popovićem in drugimi znanimi srbskimi pisatelji soproga »Novega Vremena«, ki mu je bil direktor g. Vladislav Savić, njen soprog, sam pisatelj. V l. 1918. je objavil v New Yorku na angleškem jeziku knjigo »South - Eastern Europe« (Južnovzhodna Evropa).

»Novele mlade pisateljice so začele takoj obračati nase pozornost javnosti. Tudi kritika njenega pesniškega dela je bila zelo povoljna. «Pesmi Jele Spiridonović-Savić — je pisal Jovan Dučić — se razlikujejo od pesni starejših po obliki in od pesni mlajših po vsebini. Njeno pesništvo »Pergamene brata u Hristu Stratonika« je označil Dučić kot eno najlepših srbskih pesniških del in morda za najboljšee delo med vsemi, kar jih je dalo povojno pokolenje. Z globokim prepričanjem, ki sem si ga ustvaril z natančnim proučevanjem del Jele Savić — pripominja prof. Urbanaz - Urbani — delim z Dučićem občudovanje Jele Savić, a v razliko od njega se dimim tudi proti obliki, ki jo je izbrala pesnica. Svojo karakteristiko pesništva »Pergamene« zaključuje pisatelj s sledečimi besedami:

»Glas klisurskega menih brata Stratonika, ki je povzel glas Sv. ni vstajenja, je najlepši spev, ki ga je spesnila srbska pesnica Jela Spiridonović - Savić temu svetniku, veri in zgodovini svojega naroda.«

Iz tržaškega življenja

Odmevi tragedije na Proseku med ljudstvom.

S Proseka nam javljajo: Kar se je v naši vasi pred kratkim zgodilo, ne more iti kar tako mimo nas, ne da bi poročali o mučnem vtisu, ki ga je napravil dogodek na naše ljudstvo. Grozni umor lastnega otroka in samega sebe v naši vasi! Kakor blisk se je raznesla po vasi vest o groznem dogodku, ki ga ni nihče pričakoval, čeprav je marsikateri predvideval, da ljubezensko razmerje med F. Luk-

šo in J. Puntar ne bo minilo brez slabih posledic. Grozno je vplivalo na naše ljudstvo, da je prišel ravno nedolžni otrok ob življenje.

Veliko razburjenje je napravilo izjava v sobotni »Edinosti«, ki jo je J. Puntar, oziroma Cuk. Pretirano je od njene strani, ko trdi, da je Lukša prišel iz Jugoslavije za njo na Prosek, ker to ne odgovarja resnici. Lukša je prišel na prizadevanje svoje prave žene, ki je vedno upala, da ga privede na pravo pot, in je prišel prej nego J. Puntar. Glede trditve, da se mu je vdala, ker je vedno šilil v njo, milimo, vsi v vasi, da se lahko vsak iznebi vsiljivca, če ne zlepa pa zgrda.

Eden v imenu cele vasi. Razne nezgode.

Ko je 50-letni težak Ivan Cociancich, stanujoč v ulici Scuole Israelitiche št. 2, večeraj zjutraj razkral les na parniku »Perla«, zasidranem v prosti luki Duca D'Aosta, ga je težek tram, ki so ga potom žrjava spuščali v skladišče parnika, dregnil tako nesrečno, da je zadobil številne poškodbe po glavi in levi rami. Nesrečni mož je dobil prvo pomoč od zdravnika rešilne postaje, nato je bil prepeljan v mestno bolnišnico. Okreval bo — ako ne nastopijo kake komplikacije — v 10-14 dneh.

V nedeljo popoldne je prišla isat pomoči v mestno bolnišnico 38-letna postrežnica Elvira Maran, stanujoča v ulici Ospedale št. 1; dala si je izlečiti 10 cm dolgo in precej globoko rano na desnem zapetju. Ženska je povedala, da je pri snazenju oken v neki točilnici v ulici Ponte padla s podboja na mizo, strla steklenico in se pri tem porezala po roki.

4-letni I. Indrigo, stanujoč v ulici Seminario št. 2, se je v nedeljo skobal od doma na okno, od koder je začel opazovati vrvenje na ulici. Pri tem se je dečko preveč nagnil naprej, izgubil ravnotežje in padel na ulico. K sreči je bilo okno le dva metra visoko od tal, zato jo je živahni Janček prapocen izkupil; zadobil je le neznatne praske po obrazu. Dobil je potrebno pomoč v mestni bolnišnici, kamor ga je prenesla mati.

Pomeriščakova listnica.

Ko je 38-letni pomorščak Mihael Rothenbauer iz Zadra, stanujoč za čeno v našem mestu kot podnajemnik pri Mariji Gregorinih v ulici Pesce št. 1, v nedeljo zjutraj vstal s postelje in se prišel oblačiti, je neprijetno iznenaden ugotovil, da mu je zmanjkala listnica, v kateri je hranil vse svoje imetje: znesek 780 lir. Očividno se je čez noč, ko je Rothenbauer mirno spal, spajanje pravičnega, nekdo vthotapil v sobo, ki ni bila zaprta s ključem, in ukradel listnico. Rothenbauer se je tedaj spomnila, da je prejšnji večer srečala na hodniku neznanega možkega, ki je na njeno vprašanje, kaj želi, precej v zadregi odvrnil, da išče neko žensko. Ob spominu na ta dogodek je Gregoriničev tako popadel sum, da je izginila listnica. V tem prepričanju se je podala na bližnji policijski komisariat, kjer je javila dogodek in opisala zunanost osumljenca. Na podlagi njenih podatkov so policijski agenti še isti dan retirali v starem mestu 38-letnega težaka Augusta Carbonich, stanujočega v ul. Riborgo št. 12. Ker je Gregoriničeva pri soočbi spoznala v arretiranca moža, ki ga je prejšnji večer srečala na hodniku, je bil Carbonich pridržan v zaporu.

Ogenj v dimniku.

Predsednočnim okoli 18. ure je bila postaja mestnih gasilcev obveščena, da je v stanovanju trgovca Petra Paulich, v ulici Sanità št. 3, izbruhnil ogenj. Na lice mesta je bil o.p.s. poslan oddelek gasilcev, ki so ugotovili, da so se vnele saje v dimniku. Po polurnem delu je bil neznaten požar udušen.

Tržaška porota

DETOMOR V KAZLIJAH.

Po mogočni ponovitvi argumentacij državnega pravdnika in odv. Poillucci porotniki oprostijo Filomeno in Terezijo Vran ter Polana.

Včeraj je ponovilo svoja izvajanja državni pravdnik, ki je potem, ko je še enkrat zahteval oprostilo razsodbo za Filomeno, zahteval v vse-močni močni obsodbo Filomene Vranove. Državni pravdnik razbija vse argumente braniteljev in zdi se, da se mu je to posrečilo, ko se ustavi na dolgo na izjavah male Marije, hčerke porodnice. Zaključuje s pozivom na porotnike, da zadostje pravice, in zahteva še enkrat največjo strogoost v obsodbi obeh žensk.

Odgovor odv. Poillucci.

Odvetnik Poillucci, branitelj obeh žensk, skuša uničiti vse argumentacije državnega pravdnika.

»V tej obravnavi pravi odvetnik Poillucci, je potrebno, da si gospodje porotniki izstavite pravorek ki naj dokaže vašo zrelost in veličino vaše

stvoril tu med nami, bi ne bilo napadno, če bi se spregovorili par besedi o knjigovodskih težavah in njihovih koristih za nas same.

Kot že rečeno bi se pri tem tečaju v prvi vrsti upoštevalo mlekarstvo. — Po deželi, zlasti v naših gorah, v Tolminkih, na Bovškem itd. obstojata danes že cela vrsta mlekarov, pri katerih se dandanes opaža velika potreba strokovnega znanja, bodisi v obratu samem ali pa v računskem vodstvu tega obrata. Za obrat mlekarov bi nam v prvi vrsti koristile razne knjige, ki govorijo o mlekarstvu in katere imamo dandanes na razpolago tudi v slovenščini; za drugi del, to je za računsko vodstvo mlekarov, pa bi nam prišla v poštev ta pažnja, ki naj jo posvetimo knjigovodstvu. Kaj in v koliko pa bi nam koristili ti kratki knjigovodski tečaji? Koristili bi nam na ta način, da bi se pri njih gledalo na to, da se s tem tečajem da učenec neka inicijativa, a nato naj sam nadaljuje po poti, katero se mu je začel. Navadno pa se pri tečajih žalibog tega ne more upoštevati zaradi pomanjkanja časa ampak se v onih kratkih dneh nagromadi toliko snovi, da poslušalec ne more sprejeti vsega tega tako naglo in v taki meri. To bi bila napaka teh tečajev in upoštevala naj bi se pri tem le dobra postopna stran in ne veliki skoki. Na vsak način so pa hvaljevredni ti tečaji in bi bilo želeli, da bi čim pogosteje doprinali potrebne strokovne znanja našim mlekarjem.

Kot je bilo že omenjeno v neki notici v «Edinosti», je bil v soboto t. j. 19. t. m. precej poškodovan Gospodarski dom in prosvetno bralno društvo, ki se je nahajalo v njem. Mi se čudimo, kako da razni varnostni organi, ki se nahajajo v našem trgu, ne stopijo bolj na prste takim pokvarjenim, razgrajalnim elementom —, ki kalijo mirno življenje našega prebivalstva. Ljudstvo se s takimi prizori samo vznemirja in draži.

PEČINE.

Uboštvo tepe letos našo deželo. Od vseh strani dežele se slišijo le slabi glasovi, ki govorijo o uboštvu, v katero je padlo naše ljudstvo zadnje čase. Davki so tako veliki, da presegajo vse dohodke, zaslužki so majhni, zemlja je v preteklem letu le bomo rodila, tako, da je kot posledica vsega tega nastopilo to uboštvu, v katerem se nahajamo sedaj mi. Seveda, pripomniti, da smo tega ubošstva deloma sami krivi; zakrivil smo ga s svojim zastarelim gospodarjenjem, z nepopolnim obratom na naših kmetijah. Nova doba je iznašla novih pripomočkov, katerih se moramo okleniti, da bo naše gospodarstvo procvetalo, da se vzdignemo iz bede in materialne propalosti.

Deloma se je temu pri nas že ugodilo. Pred vojno ni obstojala na naši planoti nikjer nobena mlekarica, zdaj pa se je začelo živinoreja ni razvila do one višine kot danes, ko se je ustanovila lepa procvetajoča mlekarica. Naša mlekarica izdeluje skozi vse leto (ker živina ostane zaradi pomanjkanja pašnikov tudi v poletnem času v hlevih) maslo ter ga oddaja po precej dobrih cenah na trg (18—18,50 kg). Seveda moram pripomniti, da je maslo zaradi visokine, na kateri se nahaja naša vas, in radi dobre klaje zelo dobro ter radi te lastnosti tudi hitro pride na trg. Mlekarica si je nabavila moderen posenjalnik, tako da je njen obrat se precej popolnil; vendar bi se lahko dosegla še marsikaka popolnost in bi se produkt zvišal, ko bi mi spoznali, koliko nam pomore izboljšava na gospodarskem polju in bi se te sami oprijeli ter jo zajemali bodisi iz gospodarskih listov ali drugih takih strokovnih knjig.

Zelo se opaža letos in tudi že vnaprej predvideva pri nas pomanjkanje delavcev. Delavci domačini se niso mogli zadovoljiti z revnim zaslužkom doma ter so šli iskat drugih boljših zaslužkov v tujino — v Francijo. Na ta način se je pojavila pri nas še ta težka kriza, katero bo težko popraviti, ter, kakor je razvidno, bomo morali pa mi ostali bolj zavijati rokave in prijeti v večji meri za delo.

Mislím pa, da se bo vse te nedostatke dalo popraviti, kajti naša zemlja je bogata in treba nam je le veliko strokovnega znanja, da

odpravimo to bedo, to gospodarsko propalost, ki je nastala med nami, ter se zopet dvignemo na noge, na trdno podlago. Tedaj bomo pač lahko vzklili tudi mi: «To sem jaz, ki sem si vse kar imam, priboril s pridnostjo in znanjem!» Zatorej na delo, da se ta cilj čim prej vsaj deloma uresniči, da se mi dvignemo iz bede, bodisi gospodarske kot kulturne.

IZ VIPAVSKEGA

Vipavska dolina se navadno imenuje prelepo vinorodno Vipavsko. Slovela je nekdaj resdaleč po svetu kot znameniti vinorodni vrt. Njeno vino se je izvažalo po bivši prostrani Avstro-Ogrski in še preko njenih mej. Slovelo je to vino in imelo ugled, ne sicer radi višine alkohola in moči, pač pa radi svoje stabilnosti in prijetnega okusa. Zlasti tik v predvojnem času si je naše vino pridobilo nebroj odjemalcev na severu bivše monarhije, na Dunaju in na Češkem. Velika množina se ga je izvažala tudi v bivšo Kranjsko. Še danes pomeni v mnogih vipavskih vaseh ime Kranjec toliko kot vinski kupec, bodisi, da je ta tudi Tržačan. Mnogi kmetje so imeli tam svoje stalne vinske kupce, ki so odjemali vino leto za letom, tvorili so medsebojno nekako sorodstvo.

Po vojni so nastale vse drugačne razmere. Vsi ti gotovi in stalni trgi so zgineili. Iz prejšnje države, ki je vino uvažala, smo prišli v državo, ki prideluje vina veliko nad svojo potrebo. Med prebivalstvom je nastal preobrat. Nastalo je vprašanje: gojiti še trto, ali opustiti vinograde ter se oprijeti drugih panog na pr. živinoreje ali sadjarje. Rodilo se je polno preokrov, ki so morda tudi v dobri veri priporočali opuščanje trte ter sejanje trave. Premnogi so tudi to storili ter začeli sejati vsakovrstne trave in detelje, to tudi v grčicah, lapornate (sordanaste) lege, kjer ni teren za travnike, ampak je ta vrsta zemlje ugodna edino za vinograde. Tam trte uspevajo navadno veliko boljše in so tudi manj podvržene raznim boleznim, kot pa v nizkih fiovnatih legah. Eden večjih vzrokov tem dejstvom je bilo tudi to, da nekaj povojnih let ni naše vino imelo trga, stalo je v kletih, kmetje so s strahom gledali, kaj bo. Ponujali so je za vsako ceno. A le ni šlo. V naše kraje, predvsem v naša mesta in trge, so začeli razni veletrgovci uvažati vino iz južnih pokrajin naše države. Bilo je cenejša, a po kvaliteti tudi slabše, dobilo se ga je že skoro v vsaki vaski gostilni. Delavci v mestih in trgih in tudi kmetje v nevinorodnih krajih so ga pili, ker je bilo cenejša. Okus vina je njim bolj postranska stvar.

A stvar se je zasakala drugače. Italija je poskrbela za izvoz vina v inozemstvo. Vožnja daljnih južnih pokrajin k nam je draga. Agitacija za uporabo našega vina v domačih krajih je imela uspeh. Vse to je vplivalo, da so se razmere zboljšale, kriza je bila v glavnem odstranjena in naše vino se je lahko prodalo doma. In pri tem smo tudi danes. Verjemite: ko bi se še dosti večja množina vina pridelala v naši dolini, bi se tudi spetala doma, ko bi le vsi naši vinski trgovci in gostilničarji v Trstu in Gorici, na Tolminkem in Idrijskem prodajali oz. točili samo naše, ali pa vsaj zraven drugega tudi naše vino.

Omenil sem, da so se razmere v prodaji zboljšale, pozna se to tudi po tem, da smo opazili v lanskem, posebej pa v letošnjem letu v naši dolini živahno vnovčevanje vina in predelovanje novih vinogradov. Iz starih, že oslabilih ali opuščenih baž se tvorijo novi vinogradi. Prekopuje se pa tudi še nova, nepredelana zemlja. To je veselo dejstvo, ki sloni na istini, da ne smemo zanemarjati vinogradov, ampak jih negovati še nadalje, skrbneje kot doslej. Stvarnik je že od pamtike določil našo Vipavsko za vinski raj in to mora biti tudi v bodočnosti. Če ravno živimo v državi, ki stoji v pridelovanju vina na tretjem mestu v Evropi in so sredstva za pridelovanje obutno draga, dalje ne smemo misliti na kak izvoz našega vina, se vendar kljub vsemu temu pridelovanje izplača. Je tudi resnica to-le: če trto v Vipavski dolini popolnoma opustimo, nam bi ne kazalo drugega kot se izseliti. Od nobene druge panoge bi se

ne moglo prebivalstvo preživljati.

Današnja kriza s prodajo vina je le prehodna. Vzroki so različni: denarja primanjkuje, trgovci in gostilničarji se tudi zalagajo v blagom le za proti. Na poletje bo vina gotovo primanjkovalo. Danes, ko vse stremi za tem, da se pride čim prej in z malimi stroški do denarja, bi mogli tudi naši vinorejci gojiti le trte, ki več rodijo, kot n. pr. Klarence, zelen, grganja in druge take, a če la možno sortirane. Opustijo naj se razne francoske vrste, ki so po okusu in dobroti sicer boljše, a rade mnogo manj. Kaj pomaga, če pridelajo na pr. 10 hl burgundca in ga proda nekoliko dražje, ko bi morda na ravno istem številu trti gorijomene vrste pridelal 15 hl. Človek bi moral danes, ko gre trda za obstanek, tudi na to pomisliti. Sicer pa je to le moj nasvet. Če komu ugaja, naj se ravna po njem. Mislím, da mi napaka.

Vinorej je in ostane vipavske doline glavni vir dohodkov; delajmo na to, da se še poveča in razširi.

Opomba urednik: — Priobčujemo članek našega pridnega sodelavca iz vipavske doline, čeprav z mislimi in njem izraženi nismo soglasni. Smo namreč mnenja, da vinska kriza v naših krajih ni prehodnega značaja, ampak da je trajna. Spočetka hitro po vojni je preplavilo italijansko vino naše kraje in se je nato šele 1920. in 1921. leta posrečilo našim domačim vinom vsaj deloma odpraviti nevarno konkurenco italijanskih vin. Z naraščajočim pomanjkanjem denarja in bedo v deželi je pa italijansko vino zopet začelo osvajati naše kraje, predvsem pa Gore. Trgovci z vinom na debelo v Gorici in drugod kupujejo velike količine italijanskih vin ter je manjše količine domačih vin, da italijanska vina z njimi režejo. Italijanska vina so dosti cenejša od naših in zato trgovci z vini na debelo ter gostilničarji ne bodo zlepa opustili italijanskih vin, ker jim to nese. Gostje imajo rajši naša vina, toda morajo piti druga. Pri tem mrmrajo, toda pijejo vseeno. Poskušale so nekatere naše zadruge vinorejcev in so odprle svoje kleti po Gorah. Toda je, večini se te inicijative niso obzlele. Italijanska vina so, kot rečeno, neprimerno cenejša in gostilničarji so navadno vezani na veletržice z vinom z raznimi dolgov. Pri silnem pomanjkanju denarja in pa pri sedanjih borbi za vsako stotinko niso gostilničarji jemali vina pri zadrukah, ampak redno hodili k zastopniku veletržev in italijanskih vinskih podjetij. Če tudi bi naši vinorejci sadili trte, ki obrodijo obilo grozdja, bi radi drugega obdelovanja še ne mogli konkurirati z italijanskimi cenami vini in pa njihovimi surrogati. V vinorodnih krajih naše dežele se bo pilo naše vino, tudi še v mestu Gorici, v Gorah pa še manj. Lahko si potem vsak predloži, ali se izplača širiti površino vinogradov. Se letos v neprimeroma slabi vinski letini je večina vasi oddala le malo vina. Nikakega povpraševanja.

Zato ponovno poudarjamo, da se morajo naši vinorodni kraji početi bolj intenzivno z umno sadjarjo, katerega do sedaj še ni poznala kriza, deloma tudi s svilo-gojstvom in pa živinorejo, katere sicer preživlja težko krizo v tržnih cenah živine, toda jo lahko vsaka sprememba uvozne carine spravi na boljše stališče.

To bi bilo na kratko par naših misli. Rade volje pa pripuščamo prostor v našem časopisu vsem onim, ki bi se hoteli izraziti o gospodarskih problemih naših vinorodnih krajev.

Znanost in umetnost
Skladatelj Beethoven

Dne 26. marca je preteklo sto let, odkar je umrl na Dunaju veliki skladatelj Ludvik von Beethoven, eden največjih muzikalnih genijev sploh. Rojen je bil leta 1770. v Bonn; v svoji mladosti je moral v ubožnih razmerah mnogo pretrpeti, kar je vplivalo na njegov duh, ki je ostal občutljiv in poglobljen. Učil se je na Dunaju, kjer je ostal pozneje do svoje smrti večino svojega življenja in žel na glasbenem polju velike

uspehe. Postal je gluhi, kar ga je onemogočilo za dirigenta, a se je nato s tem večno vsemu posvetil kompoziciji. Ena najlepših, če ne najlepših njegovih del 'so njegove simfonije, med temi traja ju s svojo lepoto deveta simfonia.

Prinajmanj po njegovih misli in dogodbah iz njegovega življenja, ki so nam jih ohranili njegovi sodobniki:

Beethoven je bil v svojem življenju trdnega prepričanja, da je vse, kar preveč porabimo za svoje telo, ukraden. Bodisi svojemu bližnjemu, ki je ubožec, ali pa naši duši, ki smo ji radi telesa utrgali to, kar ji gre po vsej pravici.

Neki kmet v Gneixenhofu je imel priliko, da je dobil spoznal Beethovna. Kmet je namreč gnil par volov od opekarne, ki je ležala ob cesti, proti gradu. Nenadoma mu pride po cesti naproti Beethoven, ki vpije sam s seboj na vse grlo in taktira z rokami. «Hoj, mu vpije kmet, spojdi s potli! Beethoven pa je korakal po sredi ceste kot da ne vidi nič in ne sliši nič in kričal dalje. Vola sta se prestrašila in zbežala s teste v breg. Kmet je bežal za njima, ju je zavrnil in zopet spravil na cesto. Ali glej, zopet je prišel po cesti Beethoven z istim vpitjem kot prej, znova so voli zbežali, a to pot proti gradu, kamor so bili namenjeni. Ko je prišel kmet v graščino, je vprašal, kdo je norec, ki je vola dvakrat preplašil. Odgovorili so mu, da je posestnikov brat. «Lepo bi se zahvalil za takega brata,» je odgovoril kmet.

Z neko aristokratsko družino je bil Beethoven dobro znan. Zgodilo se je, da je v tej družini umrl edini otrok, kar je oba zakonca silno potrl. Od dne nesreče se je tudi skladatelj izogibal hiše in ni zahajal več vanjo, dokler ga nekdo niso povabili. Ko je vstopil, je dejal: «Danes bomo govorili brez besed.» Sedel je h klavirju in igral nad eno uro. Družina se je pozneje izrazila: «Povedal nam je vse in nas je končno tudi utolažil.»

Nekoč ga je dobil prijatelj v menažeriji, kako je ves zamaknjen opazoval leve. Ko ga je prijatelj pozdravil, je vprašal Beethovna: «Čegava je deklica, ki je s teboj?» — «Moja vnukinja,» se je glasil odgovor. Tedaj je Beethoven prijel deklico, jo dvignil in poljubil; s solzami v očeh je dejal: «Vi ste srečen mož!» in je zbežal.

«Čemu ne zapustite Dunaja?» so ga nekoč vprašali. «Vsak inozemski vladar bi vam odkazal prostor poleg svojega prestola.» — «Razmere me drže tu,» je odgovoril Beethoven,» dasi je vse nič vredno in umazano. Od prvega do zadnjega, same propalce. Kar ni mogoče črno na belem, ne drži noben vrag. Hočejo, da delam, plačajo pa še tega ne, kar je domenjeno.»

Kompozicije iz Beethovne ostaline so prodajali za smešno ceno. Nekatere rokopise so cenili celo po dvajset krajcarjev. Rokopis partiture devete simfonije so prodali za šest goldinarjev in štirideset krajcarjev.

Danes slavijo obletnico Beethovne smrti s proizvajanjem njegovih del, s predavanji in razpravami in s članki po revijah in časnikih. Bil je med velikimi eden največjih.

Za vsakdanjo kost.

Marsikod po severnih deželah rabijo za vprego pse, kajti druge živali bi ne vzdržale tolikega mraza. Ekspedicije proti severnemu ali južnemu tečaju morajo biti vselej opremljene tudi s psi, kajti brez njih si skoro ni moči misliti potovanja po sneženih puščavah. V takih krajih in ob takih prilikah so psi vredni zlata. Pa tudi drugod po svetu si morajo psi bridko zaslužiti svojo vsakdanjo kost. Kot vpreke vsaki nadomestujejo do neke mere celo konje. Rabijo jih po mnogih mestih za razvažanje mleka, kruha, mesa in drugih živil ali potrebščin. Na nekaterih kmetijah morajo biti gonila sila za male in lahke kmetijske stroje. Ovtarjem služijo kot priganjači ali pogonjači čred in kot čuvaji in lovca si ne moremo misliti brez psa.

V francoskih mestih jih vidimo priprazene k malim vozičkom, ka-

tere vozijo s pomočjo svojega gospodarja ali pa morajo brez pomoči vleči tovor naprej. Pri tem so koristni v dveh oziirih, prvič kot vozna žival, drugič pa kot zvesti čuvaj, ki skrbno pazi, da kdo ne okrade vozička, ko poseđa gospodar hiše ob ulici. Za taka in podobna dela so uslužbeni bernardinci in veliki danci.

V Belgiji so psi vestni delavci na kmetijah. Pinje, v katerih se izdeluje presno maslo, ženejo po navadi psi. V notranji strani velikega širokega kolesa, ki je podobno obodu velikega rešeta, stopa pes in kolo, ki je na vodoravni osi, se radi tega vrtili okoli. S tega kolesa teče pas do pinje in nazaj, da jo žene. Pes dela marljivo in brez nadzorstva, kadar pa postoji, čuje pretek gospodarjev glas, ki ga pozove k novi pridnosti. Vpreženi po dva in dva skupaj vozijo belgijski psi presenetljivo velike in težke vozove.

Tudi Svica rabi pse za vprego. Pravijo, da šestdeset odstotkov vsega mleka, ki pride v švicarska mesta, pripeljejo na trge ali v mlekarne psi. O znamenitih bernardincih v Saint Bernardu v Švici, ki patrolirajo čez snežene zamete v višinskih zimskih dneh, da nudijo pomoč ali rešitev morebitnim potnikom, pa govori ves svet z občudovanjem.

ZAHVALA

Podpisani, globoko ginjni po izrednih dokazih sočutja ob priliki prebriske izgube našega nepozabnega

VIRGILIJA GOLOB

se iz dna srca zahvaljujem vsem onim blagim osebam, ki so nam stale ob strani tekom njegove bolezni ali pa s podarjenim cvetjem in na katerikoli način počastile spomin na pokojnika. Posebno zahvalo smo dolžni gg. Dr. Paolo Calari in Cav. Uff. Primario Dr. Attilio Collet, ki sta z vsemi sredstvi znanosti skrbno lajšali bolečine nepozabnemu pokojniku kakor tudi g. ravnatelju šole R. Istituto Commerciale, gg. profesorjem in vsem gojencem, družbi Maddalena in Orfanotrofio S. Giuseppe, katerim ohranimo trajno hvalečnost.

TRST, 29. marca 1927.

Družini: Golob - Vodopivec in sorodniki.

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 23, pouk in prevodi v vseh jezikih. 388

ZLATARNA N. Borsatti & Figlio, Trst, Corso 47 (kernara Rovis) popravlja, prodaja in kupuje zlato, srebro po poštenih cenah. Govori se slovenski. 393

Slovenske žene!
Pri nakupu perila in manufakturnega blaga dajte prednost velikim skladiščem v Trstu **Via Genova št. 21 (prej Campanile)**
MARIA ACCERBONI
kjer se služijo slovenske odjemalke že toliko let. Bogati dohodi perila, platna za ruhe, perila za gostilne in hotele. Svila (sezijaska novost) L 5-50. Brisače, nogavice in druge manufakturne potrebščine. - Govori se slovenski.

(434)

Velika manufakturna trgovina
Andrej Mavrič
Via Carducci 3 GORICA Via Carducci 3
Največja izbira moškega in ženskega sukna za obleke, hlačvine, žameta, zefirja, perkala, prtenine, perila, brisač, zaves, posteljnih pregrinj, odej volnenih in bombažastih, volne in žime za žimnice ter vsakovrstno perje.
Velika izbira izgotovljenih oblek za moške in dečke.
Lastna krojačnica za ženske in moške.
Sprejme vsako naročilo, ga izvrši točno in po zmernih cenah.
Velika izbira kožuho.
Na drobno! 1053 Na debelo!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Pozor na domačo tvrdko!

Po 2328 letih.

Sokrates, sin rezbarja Sofroniska in babice Fainarete, največji mislec v starih Atenah, je bil tudi najmodrejši mož vsega starega veka. Kot sedemdesetletni starček je bil obtožen, da uvaja nove bogove in zapeljuje mladino, obsojen s šibko večino glasov na smrt in je izpil v ječi čašo strupa meseca maja l. 399. pred Kr. r. Sedaj hoče atenski odvetnik Parodopolos prevzeti zagovor starega modrijana Sokrata. Najvišjemu sodnemu dvoru je v posebni vlogi predlagal, naj se proces proti Sokratu iz leta 399. pred Kr. r. pregleda in obnovi. Sodni dvor je odgovoril odvetniku Parodopolosu, da je že zgodovina dala filozofu popolno zadoščenje, da je torej trud odvetnika v tem oziru popolnoma nepotreben. A s tem odgovorom se odvetnik ni zadovoljil. Napravil je novo vlogo z novimi navedbami in zdi se, da se bo sodni dvor podrobneje bavil z odvetnikovim juridičnim utemeljevanjem in doživeti bi znali, da se bo proces proti Sokratu po 2328 letih obnovil in se mu priznala tudi sodnijsko in ne samo zgodovinsko popolna nedolžnost.

Morilec in znameniti dramatik.

Čuden slučaj, morda edini v človeški zgodovini. Zgodil se je v sredi preteklega stoletja v Rusiji. Leta 1850. so našli v Moskvi neko mrtvo Francozino. Spoznali so, da je to ljubica ruskega veleposestnika Suhova-Kobylina. Preiskava v veleposestnikovi hiši je razkrila za Kobylinu več obtežljivosti. Popadli so ga in zaprli. Čez nekaj časa pa so priznali štirje Kobylinovi podložniki, da so žensko oni umorili. Kobylinu so nato izpustili, prešli podložniki, jih prepleli, obsodili, žigosali in poslali v Sibirijo.

Zadeva je bila za nekaj časa pokopana. Sami za nekaj časa, zakaj obsojeni podložniki so pričeli trditi, da je bila njih izpoved o krivdi izsiljena, pravi morilec pa je Kobylin. Na zahtevo carja so Kobylinu znova zaprli, dokazali so, da podložniki spleh niso mogli izvršiti omenjenega umora, za lahkoživca se je na ta način pričela zadeva obračati zelo na slabo. Tu je poseglo njegovo sorodstvo vmes, intervenirali so v uradnih krogih, denar je tekkel v potokih, končni uspeh je bil, da so Kobylin izpustili in dejali, da podložniki res niso krivi umora, da je pa tudi Kobylin nedolžen. Poznejša preiskava je dognala, da je bil Kobylin v resnici morilec. Nameraval je poročiti neko moskovsko aristokratinjo, a mu je bila ljubica na potu. Ker ni hotela zapustiti Moskve zlepa, se je je iznebil na ta način. To je bil v glavnem slučaj, ki je imel velik vpliv na razvoj ruske drame. — Suhov-Kobylin se je v svojih prostih urah že pred tem, za njegovo življenje važnim dogodkom, pečal s filozofijo in dramatikom, a samo za kratek čas. Bil je v moskovskih krogih znan kot duhoviti pisatelj komedij, ki so bile takrat mnogo igrane. Vendar pa se teh del ni nobene ohranilo. Je bil pač pisatelj za šport in na umetniško vrednost svojih del ni polagal mnogo. Šele preiskava in ječa so ga poglobile, njegov talent je vzzorel. V ječi je spoznal živo marsikatero napako ruskega družabnega življenja, ki mu je prej ostala skrita. Sad njegovega opazovanja in izkustva so bile tri drame: "Razprava", "Krečinskega ženitovanje" in "Tarlekinova smrt". Druga drama je bila še za časa njegovega življenja na stalnem sporedu ruskih gledališč, ostali dve sta postali znameniti šele po njegovi smrti. Ta, lahko rečemo trigologija, je tehniško dobro zgrajeno delo, polno duha in humorja in je ohranilo svojo vrednost še daleč preko časa, v katerem je nastalo. Glavne osebe teh dram so bile v Rusiji tako popularne kot le kaj in njih besede je znal citirati vsak izobražen Rus. Rusko gledališko občinstvo se zabava danes ob teh igran ravno tako kot pred 30. leti. V Moskvi so nedavno uprizorili vse Kobylinove boljše drame. Uspeh je bil velik. Navade in razmere, ki jih Suhova-Kobylin opisuje v svoji triglogiji so neumrljive.

Književne vesti iz Rusije

— V Leningradu je umrl nad osemdeset let star najznamenitejši moderni ruski kritik Viktor Petrovič Burenin. Bil je štrideset let leposlovni kritik pri najuglednejšem ruskem časopisu "Novoje Vremja" in je tako skoro bi rekli, škodil razvoju nove mlade ruske umetnosti. Prišel je upravičeno na glas kot sovražnik in morilec ženijev. Bil je poleg tega srednje vrste, toda piodovit dramaturg, zelo slab pesnik, toda izvrsten prevajalec.

Veliki uspeh je dosegel v

zadnjem času tudi nedavno izšli roman ruskega pisatelja Borisa Zajčeva, z nazivom "Zlato vezenje". To je znatno lirčno in dramatično se stopnjuječe delo, v katerem je polno lepote. Pisatelj popisuje v njem spominjač se zadnje vojne in revolucije, žalostno tragedijo matere, kateri zaprejo in na grozovit način ustrelje sina. Ta knjiga ne predstavlja samo lirčno in umetniško dovršenega dela, pač pa je tudi zgleden dokument krave zmage zadnje ruske revolucije.

Veliko naklonjenost od

strani ruske publike doživlja najnovejši roman "Mašinka", ki ga je spisal ruski pisatelj Vladimir Sirin (Nabokov). Sirin je spisal že več lepih povesti in del. Ta pisatelj je sin znanega ruskega politika Vladimirja Dmitrijeviča Nabokova, ki ga je leta 1922. v Berlinu usmrtil neki blazni fanatični carist!

Sovjeti so našli svojega

uradnega pesnika v osebi nekega brivca po imenu Demjana Bedni. Ta je v Rusiji znan po svojih satiričnih pesmih, naperjenih proti Zinovjevu in Trockemu. Temu literarnemu fenomenu so sovjetski predstavniki odkazali mesto v Kremlju. Njegove pesniške puščice so zelo nevarne! Znajo privedi do sodišča ali pa celo v Sibirijo!

"Mislec". — Ruski pisatelj

Marko Aleksandrovič Aldanov (Landau) je pričel izdajati zbirko svojih romanov pod skupnim imenom "Mislec". To je nekakša tetralogija (štirje romani s skupno idejno črto). Ne odkriva ta tetralogija samo novega in večjega pisatelja, pač pa ima v razvoju zgodovinskega romana še poseben pomen. Aldanov je globok in neutrudljiv mislec. Stoji nekako med Merežkovskim in Tolstom. Tudi Merežkovski je spisal triglogijo s svojimi romani "Julijan Apostata", "Leonardo Da Vinci" in "Peter Veliki", z "Rojstvom bogov" lahko celo rečemo tetralogijo in ni manj velikansko zgodovinsko beletristično delo ni Tolstega "Vojna in Mir"; k tema dvema ruskima velikanima stopa dostojno s prej omenjenim delom Aldanov. Kljub temu, da mu je morda dal Merežkovski spodbudo, je Aldanov čisto popolnoma originalen: ni ne tolstojanec, ker katerikoli pisatelj hodi po Tolstega stopinjah, omaga, ker ga ne more doseči, in ni ne merežkovskijanec. Pozna dobro čase, ki jih opisuje, in opisuje do najmanjše nijanse svoje junake in osebe v romanu!

"Mislec" je kameniti demon,

ki naslanjač svoj pošastni obraz v dlani, buli s svojimi tajnimi očmi neprestano v prazno, stiskajoč po načinu dantejevskih hudičev jezik med zobmi. In tako gleda brezčutno iz za zidu "Notre-Dame de Paris" kako pod njim razburkano valove ljudje in kako minevajo stoletja!

Do sedaj so izšla iz zbirke

tale dela: "9. Terminador", "Hudičev most" in "Sveta Helena, otok mali". (Tako je bilo napisano v nekem šolskem zvezku Napoleona iz leta 1788: Sainte-Hélène, petite île).

Je pa še v tisku četrti del,

ki se imenuje "Zarota". Ves Mislec zavzema dobo od francoske revolucije do nastopa vlade carja Nikolaja I. V prvem romanu, to je "9. Terminador", opisuje pisatelj padec in smrt Robespierre, v drugem, to je "Sv. Helena, otok mali" pa smrt Napoleona. V "Hudičevem mostu" najdemo smrt carice Katerine II., Direktorij v Franciji, revolucijo v Benetkah, republiko Partenopeo, protirevolucijo kardinala Ruffa, Suvorov v Italiji, bitko pri Noviju, znameniti prehod Suvorova čez Alpe pri prelazu Sv. Gotharda in še bitko pri strašnem Hudičevem mostu, ki daje romanu tudi naslov. "Zarota" bo pa ona od 11. marca leta 1801, ali umor Pavla I.

S tem predmetom se bavi sedaj

tudi znani ruski pesnik Jurij Culkov, ki se nahaja v Rusiji. Vsekakor so najboljše strani v tem obsežnem romanu Aldanova one, ki so posvečene opisom zgodov. oseb. Naravnost sklesane so osebe Pitta in Talleyranda v "9. Terminador", Napoleon v "Sv. Heleni, otok mali" v "Hudičevem mostu" pa opis Suvorova, kardinala Ruffa, generala Jouberta in Hamiltona med zarotniki.

Sploh se kaže v tem romanu

Aldanov izvrstnega pripovedovalca in krepkega ustvaritelja. Toliko poroča italijanska revija "Novella".

Dragotin B.

Gospodarstvo

SEMENA, KMETIJSKO ORODJE

Tržaška kmetijska družba v Trstu ul. Torrebianca 19 ima v zalogi:

SEMENA

Vsa vrtna in poljska ter cvetlična semena zjamčena glede kaljivosti in kakovosti, večina naročena iz Nemčije. — Semena graha, zgodnjega in poznega, že preizkušena in odbrana le onih vrst, ki so se pri nas obnesla.

Seme krmne pese Mamut rade dolgo in Eckenfordi nam je ravno kar svoje dospelilo iz Nemčije.

Trave in detelje. Laško ljulko, angleško ljulko, dalje nizko angleško travo za senčne lege v vrtovih itd. Francosko pahovsko ali klasno (travuljo) smo naročili iz Nemčije in je zjamčeno 90% kaljiva.

Detelje, lucerna ali večna detelja in domača ali triletna detelja oboja zjamčena brez pederence in preiskana od višje kmetijske šole v Bologni.

UMETNA GNOJILA

Mešanica za krompir po L. 80 kvintal. Superfosfat, kalijeva sol, amonijev sulfat in škili soliter.

ČEBELARSKA POTREBŠČINE

Vse kovinske dele za A. - Z. panj, vsakovrstno čebelarstvo orodje, toplotne za voske, navadne in avtomatične kadičnice, trčalnice za med nemške znamke. V zalogi imamo tudi satnice iz naravnega voska, katere zamenjamo tudi za voske in izgotovljene A. - Z. panje.

Na zahtevo pošljemo tudi cenik čebelarstvih potrebščin.

ZVEPLO IN MODRA GALICA

Modro galico bomo kmalu izpali iz prvega našega naročila. Vabimo posebno zadrage, da ne odlašajo predlogo z naročili.

ZVEPLO. Prve dni aprila bomo prejeli prvo pošiljatev zvepla z 99/99. 99% čistote. Letos je naročila kmetijska družba najlepše vrste zvepla I. entra trezza in ventilato Trezza. Onim zadrugam, ki so se prednamenovali pri nas za zveplo, obdržimo po naročilu, takoj ob prihodu.

SEMENSKA AJDA

Ker je do sedaj dospel zelo malo naročnikov, opozarjamo, da bomo tega blaga naročili le za one, ki bodo pri nas pravočasno prednamenovali. Ob naročilu naj naročnik pove ali hoče črno štarsko, ali francosko sivo ajdo.

KOSE ZNAMKE "MERKUR"

Zadrage in preprodajalce, kateri potrebujejo večje število kos "Merkur", vabimo, da priložijo množico, ki jo bodo potrebovali.

Tržaška kmetijska družba v Trstu ul. Torrebianca 19 in Raffineria 7 Telefon 44-39.

SEMENSKI KROMPIR

MLEKARSKA ZADRUGA V TRNOVEM, ki je prejela zadnje dni nekaj vagonov semenskega krompirja "Onoida" iz Jugoslavije, je pripravljena odstopiti dokler zaloge traja okoliškim zadrugam in kmetovalcem potrebno množico v izključno semensko uporabo.

Obenem javljamo, da je nadaljni uvoz semenskega krompirja v Italijo za leto ukinjen in da je to zadnja pošiljatev.

MLEKARSKA ZADRUGA

Trnovo.

POLJEDELSKA LETINA

Poljedelsko produkcijo Italije v letu 1926 smemo prišteti že z ozirom na neugodno vreme med dobro uspešno. Po količini pridelka spadajo med najglavnejše produkte pšenica, grozdje, koruza in krompir.

Letina pšenice je dala 60,050,000 q, od katere odpade na gorati del države 10,850,080 q, na hriboviti 28,102,590 q, a na ravnino 21,096,730 q. S koruzo posejane zemlje je bilo 1,437,300 hektarjev, ki so dali 28,864,000 q pridelka. Pridelalec činkvanta je znašal 1,087,000 q. Grozdja so je pridelalo okroglo 60 milijonov q. Krompir je razmeroma dobro obrodil. Produkcija je dosegla 23 milj. q. Najbolje uspeva krompir v Lombardiji, kjer je dal posamezni hektar zemlje 130,6 q blaga, a najslabše uspeva krompir v Abrucih, kjer se ga je na 87,800 ha pridelalo komaj 2,846,000 q, tako da pride na 1 ha komaj 32,4 q pridelka. Juljska Krajina ga je pridelala 984,000 q (90 q na ha).

Fizol je izvrstno uspel. Pridelalec je dosegel 1,603,000 q in je bil za 175,000 q večji od onega iz l. 1925. Najboljši urod izkazujejo Kampanija, kjer se ga je našlo 387,000 q proti 297,000 q, in Apulija, kjer je produkcija poskočila od 25,000 na 61,000 q. Fizolova letina na Trentinskem je padla za polovico, a tudi pridelalec naše pokrajine je bil za 7000 q manjši. Pridelali smo z Zadrom vred 42,000 q.

Grah je naš vsako pričakovanje dobro obrodil, kajti dal je 329,000 q napram 258,000 q. Prvo mesto zavzema kakor pri fizolu zopet Kampanija, na drugem stoji Apulija, a na tretjem Piemont. Pridelalec Piemonta se je lanskega leta podesotiril. Znašal je 40,000 q. Leča je dala 52,000 q, torej 8,000 q manj nego 1925. Tudi žetev grašice je bila pri 100,000 q za 1000 q manjša od prejšnje.

Oljke so v nasprotju s prejšnjo letino zelo napredovale. Produkcija maslin je znašala 12,375,000 q proti 8,748,000 q. Apulija stoji na prvem mestu. Zastopana je skoraj s tretjino, kajti dala je 3,853,000 q maslin. Pridelalec Julijske Krajine

z Zadrom je bil srednji, a kljub temu nekoliko manjši od zadnjega, dal pa je vseeno 142,000 q blaga.

Kostanj je zaznamoval srednjo letino. Od 4,278,000 q ga je odpadlo na Toskano 1,256,000 q. Naša dežela ga je pridelala za eno tretjino manj, torej 2000 q.

Produkcija sladkorne repe je dosegla 22,969,000 q. Bila je za okroglo 7 milijonov q večja od prejšnje.

Letino sadja prištevamo lahko med najbolj uspele. Jabolka in hruške so dale 3,701,000 q mandlje 1,470,000 q proti 623,000 q. Slabše so obrodili orehi, katerih pridelalec je bil za 29,000 q manjši, a kljub temu dosegel 255,000 q. Lešnikov je 118,000 q, torej za 17,500 q več, suhih smojev 628,000 q, suhih sliv 10,000 q, a rožičev 465,000 q. V produkciji rožičev zavzema prvo mesto Sicilija, ki sama daja polovico pridelka.

Spargljev se je pridelalo 44,000 q, od katerih odpade na Julijsko Krajino 800 q, artičok 567,000 q, čebule in česnika 1,106,000 q (v Jul. Krajini 6000 q), svežega sočivja 1,308,000 q (naša dežela 37,000 q), paradiznikov 5,990,000 (Jul. Krajina 88,000 q), dinj 2,480,000 q, od katerih odpade na našo pokrajino in Zader 25,000 q. F. C.

UČVRSTITEV ŽITNIH CEN.

Tendence žitnih cen se je konec preteklega tedna nenadoma utrdila. Proti temu sicer govore dobri izgledi za bodočo žetev, lanski prebitek, nenavadno veliki tendenski tovari in pa mnogo milijonov ton plavajoče pšenice. Kot protutež je treba navesti velike nakupe pšenice, katere je izvršila v zadnjem tednu Nemčija, ker so zaloge domače žetve že skoro pri kraju. Tudi Francija in Italija ste nastopili kot pridna kupca. Zelo važno za učvrstitve cen je dejstvo, da sprejme kontinent z lahkoto vsako množico plavajočega blaga.

Tudi cene koruze so se po prehodnem padanju ustale. Rumunija je v zadnjih dnevih preteklega tedna nenadoma preklcala svoje ponudbe za poznejše dobave, predvsem za mesec maj, junij, julij in avgust. Poročila govore, da je to v zvezi z naglim porastom rumunskega leja na inoz. tržiščih.

V merodajnih krogih se z gotovostjo računa, da nam tekoči teden položaj razjasni. Fr. C.

RAZNE ZANIMIVOSTI

Radi dedščine.

Pred več leti se je izselil elektrotehnik Neumüller iz Badna v Ameriko, odkoder se je vrnil kot precej bogat mož v domovino. Sedemdesletnik je umrl te dneve na Dunaju, dal se sežgati in dal prepeljati žaro s pepelom v Baden. V pomdelje se je vršil pogreb in med pogrebom je nastal na pokopališču pretep med sorodniki pokopnika in med njegovo ženo. Pretep se je začel že v kapelici, na poti do groba pa je dosegel višek. Zalutotiči ostali so se pretepavali, da je bilo veselje. Protestantski župnik je zamen miril razjarene duhove. Komaj pogrebci nekega drugega pogreba, ki so šli ob istem času na pokopališče, so nekoliko ublažili pretepajoče se stranke. Oe je bil tak prizor že pri pogrebu, kaj pa bo šele do zapuščinske razprave!

Prodaja se otok.

Pomorsko ministrstvo francoske republike prodaja stiriinajst otokov, ki pripadajo državi zakladnici, po zelo ugodnih pogojih. Človek bi mislil, da se bodo kupci kar trli, kajti mora biti res posebno čustvo, gospodovati črez otok in biti na njem nekaj vladar. Toda do sedaj se ni oglašil še noben kupec. Seveda niso ti otoki obljubljeni, kvečjemu če bi se nahajali na sredozemskih otokih roparji iz Korzike, ki bi se pa ne dali kar tako pregnati, čeprav bi jim pomolili kupec pod nos kupno-prodajno pogodbo. Najbolj po ceni se dobi otok "Roche Aron". Površina znaša 100 m². Za ceno 1700 frankov dobi kupec celo top zastonj. To orožje je ostalo na otoku, pozabljeno pred kakimi desetletji. Otok sicer ni velik, toda mala hišica se že na takem prostoru sežidati, potem pa gorje! Kdor bi se ji približal, bi se seznanil s topom.

Iztrgan iz krepiljev smrti.

V nekem ameriškem medicinskem listu beremo o poskusu, ki pomenja v zgodovini zdravilstva izredno velik uspeh. 22-letni čičaški trgovec Albert Frich je zbolel na hudi gripi, tako da so mu omrtvili že vsi notranji organi. Prenešen je bil v bolnišnico. Dan pozneje je izostal dihanje, toda zdravnik je takoj uvedel umetno dihanje. 25 strežnikov se je menjavalo vsakih 15 minut in po dva strežnika sta nadaljevala delo svojih prednikov, t. j. sta izvrševala na bolniku umetne gibe za dihanje. Skozi 72 ur so se trudili strežniki okrog bolnika noč in dan. Prvih 48 ur se je moral bolnik umetno hraniti; po tem času so se pa okrepili požirni in prebavni organi, hromost je polagoma izginjala in tako je prihajal bolnik bolj in bolj k življenju. Da se je bolnik vrnil v življenje ni tako čudo, toda čudo je to, da mu strež-

niki v 72 urah niso odtrgali pri svojih oživljajočih poskusih obeh rok.

Kralj živali božl.

V Elberfeldu (Nemčija) daje cirkus Gleich predstave. Pri neki poskusnji je stopil nepoklican v levo kletko žerjal in napadel levo skupino, katero je uril krotilec. Najprej se je žerjav zaletel v leva in ga pognal v beg, nato se je lotil i drugih levov, obdeloval jih s kljunom in peruti in vsi so zbežali pred njegovim kljunom. Krotilec, ki se je v začetku bal za žerjava, je slednjič imel mnogo opravka, da ga je pomiril in ločil od zbeganih levov.

Plavajoči hotel.

V Oeresundu, morski ožini med dansko in švedsko obaljo, namerava poseben konsorec spraviti v promet nekaj plavajoči hotel. V inozemstvu kupljen parnik se primerno izpremeni; imel bo 39 opremljenih sob z radio, elegantno restavracijo, plesišče s posebno godbo. Ta ladja bo vozila med dansko in švedsko obaljo, a se ne bo nobeni približala na daljšavo treh milj, da se na ta način izogne strogim švedskim predpisom glede hotelov in prisilni oddaji alkoholnih pijač na danski strani.

Pozna ugotovitev

Donava je stara in častljiva reka. Brez najmanjšega potnega lista prihaja iz države v državo povsod z istim imenom in nobenemu ni doslej niti na um prišlo, da bi podvomil o resničnosti in dejanski eksistenci te reke. Toda prišel je učenjak, kretal se okrog izvirka Donave v Črnem lesu (Schwarzwald) in črez nekaj časa je objavil uspehe svojega raziskovanja. Učenjak je ugotovil, da Donava res izvira v Črnem lesu, da pa po kratkem času izgine s površja in je prav za prav prvi dotok tisti, ki se mora smatrati kot Donava. Ta dotok se pa imenuje Elta in bi se morala Donava imenovati Elta. Učenjak je vrge namreč v izvir Donave barvilo, in po tem barvilu pobarvana voda se je zopet pojavila deset km daleč, v sto osemdeset metrov globlje ležečem Aachtopfu na Badenskem, tekla od tu v reko Aach, v Bodensko jezero in z Renom v Severno morje. Donava se torej izliva v Ren, reka Elta pa v Črno morje, ker ni nikjer rečeno, da se mora to, kar izvira v Črnem lesu, tudi izliti v Črno morje.

Priigral si je ženo

Margarita Waddles je bila v Kansasu (Amerika) najboljša golf-igralka (neka igra z žogo). Bila je lepa, možki so letali okrog nje ko metulji, ponujali ji srce in roko, a ona je vse odklonila z utemeljitvijo, da se ne more poročiti z možem, katerega je premagala v igri, kajti v golfu ji ni bil nobeden kos. Nekeč je prišel bogat trgovec iz Kansas City, zaljubil se v gospodično Waddles, zaprosil za njeno roko, toda tudi njea je odklonila z isto utemeljitvijo. Trgovec je izgubil, nič se ni vedelo o njem ves mesec. Nenadoma se je zopet pojavil in koj nato je pozval gospodično, naj se meri z njim v golfu. Zgodil se je neverjeten slučaj, gospodična, ki je navadno mojstrsko igrala, je izgubila igro. Trgovec se je namreč ves čas svoje odsotnosti vadil in uril v igri, najel najboljše igralce, da so ga poučevali v tej igri in ko se je v njej do dobra izpopolnil, je šel in zmagal. Poroka se bo vršila v kratkem. Tako si je trgovec z vztraj-

nostjo priigral svojo nevesto. Dal Bog, da bi se nikdar ne kesa, da se je seznanil s to igro.

Zakaj ima februar 28 dni?

Meseci pri starih Rimljanih so se imenovali ali po bogovih (januar, marec, maj), ali po verskih običajih (februar — čistiti, aperi — odpreti) ali po vrstnem redu kakor september (sedmi), oktober (osmi), november (deveti) in december (deseti) mesec. Leto se je namreč pričelo s 1. marcem. Po umoru Julija Caesarsa se je izpremenil peti mesec, dotle quintilis (peti) imenovan, v julij in ko si je nadel Oktavijan priimek Augustus, so prekrstili senatorji s posebnim sklepom šesti mesec, dotle sextilis imenovan v avgust. Ta mesec pa je imel samo trideset dni in ne eden in trideset, kolikor jih je imel julij. To je pa pomenjalo po takratnih nazorih, da je mesec avgust manj vreden od julija, da je torej prvi rimski imperator Oktavijan Augustus manj vreden kakor Julij Caesar. Zato so šli senatorji in vzeli zadnjemu mesecu v letu t. j. februarju, ki je štel dotle le devet in dvajset dni, in dan in ga dostavili avgustu, tako da sta bila julij in avgust oba enako dolga in vredna. Februar je izgubil torej en dan samo za to, da se je avgust podaljšal in podaljšati se je moral radi spoštovanja do prvega imperatorja.

BORZNA POROČILA.

Amsterdam 867.50-877.50, Belgija 299.50-304.50, Francija 85.10-85.60, London 105.52-105.82, New York 21.07-21.77, Spanija 385-395, Svica 416-420, Atene 28-29, Berlin 513.50-518.50, Bukarešt 14-15, Praga 64.17-64.67, Ogrska 376-381, Dunaj 312-312, Zagreb 38.05-38.55.

Uradna cena zlata (26/III.) L 420.25; vojnoškodninske obveznice 60.30.

Predno prodaje
KRONE, GOLDINARJE
ZLATO in SREBRO
obličje zlatarstvo 111
V TRSTU, V. MAZZINI št. 43
STERMIN
kjer dobite najvišje cene. — Kupujem listke mestne zastavljavnice.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registr. zadruga z omeji. poroštvom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torre bianca 19, I. n.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru.
Sprejema "Dinarje" na tek. račun in jih obrestuje po dogovoru.

Davek od vlog plačuje zavod sam.
Daje posojila na knjižice, menice, zastave in osebne kredite.

Obrestna mera po dogovoru. —
Na razpolago varnostne celice (kafje)

Uradne ure za stranke od 8.30 do 13 in od 16 do 18.

Ob nedeljah je urad zaprt.
Štev. telef. 25-67. 179

Najstarejši slov. denarni zavod

MOČ PRETEKLOSTI

Roman v treh delih

Spisala V. J. Križanovska.

iz ruščine prevedel IVAN VOJK.

Cena L 6.—, po pošti priporočeno L 7.40. V inozemstvo L 8.60 proti vnaprej poslanemu znesku. — Roman je izdala iz založila Tiskarna Edinost. — Prodaje: Tiskarna Edinost v Trstu, Via S. Francesco 20/L. — Kalligarna J. Štoka, Via Milano 37 v Trstu, - Nar. Kalligarna, Gorica, Carducci 7. - Katoliška knjigarna, Gorica, Carducci 4. — Kraigher Josip, Postojna.

Vezane v originalne platnice (cena L 10) se dobi v knjizarni STOKA.

Tiskarna Edinost v Trstu

izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejem stilu kakor

tudi v večbarvnem tisku